

Forslag

til

ændring af navnelov

(Gebyr)

§ 1

I lov nr. 524 af 24. juni 2005, navnelov, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 25 indsættes:

»Gebyr

§ 25 a. Ved ansøgning om navneændring betales et gebyr på 430 kr., jf. dog stk. 2. Gebyret reguleres en gang årligt pr. 1. januar med pris- og lønudviklingen.

Stk. 2. Der betales ikke gebyr ved ansøgning om navneændring, der sker i forbindelse med en vielse, hvis ansøgningen er indgivet inden 3 måneder efter vielsen, eller for 0-17 årige børn som følge af forældrenes navneændring.

Stk. 3. Søges der om navneændring for flere personer, skal der betales gebyr for hver ansøger. Der skal dog kun betales ét gebyr, hvis navneændringen omfatter ægtefæller, ugifte samlevende, 0-17 årige søskende eller plejebørn.

Stk. 4. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætter nærmere regler om gebyr.

2. Overalt i loven ændres »statsamt« til: »statsforvaltning«, »statsamtet« til: »statsforvaltningen« og »Statsamtet« til: »Statsforvaltningen«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. maj 2007 og finder anvendelse på ansøgninger om navneændring, der er indgivet til ministerialbogsføreren/personregisterføreren fra denne dato.

Stk. 2. Ansøgninger om navneændring, der er indgivet før den 1. maj 2007, færdigbehandles gebyrfrit.

§ 3

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. § 25 a kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

1.1. Baggrund

Indtil den 1. april 2006 fandtes reglerne om navne i lov om personnavne (navneloven), jf. lov nr. 193 af 29. april 1981 med senere ændringer. Loven byggede i mange henseender på Danmarks første egentlige navnelov, Lov om Navneforandring fra 1904. I 2002 nedsatte justitsministeren et udvalg, der fik til opgave at overveje en liberalisering og modernisering af reglerne om navne. I juni 2004 afgav udvalget betænkning, og den 23. februar 2005 fremsatte ministeren for familie- og forbrugeranliggender (der i mellemtiden havde overtaget navneområdet) forslag til en ny navnelov. Loven blev vedtaget den 24. juni 2005 og trådte i kraft den 1. april 2006.

Navneloven, lov nr. 524 af 24. juni 2005, indebærer en fuldstændig revision af reglerne om navne. Reglerne er liberaliseret og moderniseret, og sagsgangen er forenklet. Loven bygger på det princip, at en persons navn i første række er et privat anliggende og kun i anden række et spørgsmål, som samfundet har en interesse i at regulere. Som følge af loven kan det blandt andet nævnes, at efternavne, der bæres af 2.000 personer eller flere, er frie og kan tages af enhver, og at det nu er muligt at tage sit mellemnavn som efternavn. Endvidere har ægtefæller fået mulighed for at tage hinandens mellemnavne, ligesom ugifte samlevende kan tage hinandens mellem- og efternavne. Der skelnes ikke længere mellem giftenavne og andre navne.

Efter den tidligere navnelov skulle der med en række undtagelser betales et gebyr på 3.000 kr. for udstedelse af navnebevis. Navnebevis blev udfærdiget i statsamtene (nuværende statsforvaltninger), der udfærdigede ca. 3.000 navnebeviser årligt, hvoraf der blev betalt for ca. 1.000 årligt. Navneændring ved anmeldelse til ministerialbogen var gebyrfri.

Fra navnelovens ikrafttræden, den 1. april 2006, og indtil 1. januar 2007 er der gennemført ca. 100.000 navneændringer. Ved fremsættelse af forslaget til den nye navnelov blev det skønnet, at det samlede antal navneændringer årligt ville stige fra ca. 44.000 til ca. 61.000. Stigningen i antallet af ansøgninger om navneændringer skyldes dels de udvidede muligheder for navneændringer, som den nye mere liberale navnlov giver adgang til, dels at de navneændringer, der tidligere var pålagt et gebyr, er gjort gebyrfrie.

Som følge af den markante stigning i antallet af ansøgninger om navneændringer, der er sket efter ikrafttrædelsen af navneloven den 1. april 2006, har Dansk Folkeparti og regeringen, under forhandlingerne om Finansloven for 2007, indgået en aftale om indførelse af et gebyr for navneændringer, som ikke følger af vielser og børns navneændringer som følge af forældrenes navneændringer.

2. Afgrænsning af navneændringer, der pålægges gebyr

Det forventes, at antallet af navneændringer uden indførelse af et gebyr vil stabilisere sig på ca. 75.000 årligt, hvoraf ca. 50.000 vil være omfattet af det foreslåede gebyr efter den nedenfor beskrevne afgrænsning. Det forventes endvidere, at antallet af gebyrpålagte navneændringer vil falde med ca. 30 pct. i forbindelse med indførelse af gebyret, d.v.s. til ca. 35.000 årligt.

Med den mellem regeringen og Dansk Folkeparti indgåede aftale skal der sikres omkostningsdækning gennem et gebyr, der som udgangspunkt dækker alle navneændringer, som ikke følger af vielser og børns navneændringer som følge af forældres navneændringer.

Det ligger til grund for overvejelserne om afgrænsning af, hvilke navneændringer, der skal pålægges et gebyr, at en sådan afgrænsning skal være let gennemskuelig for såvel borgere som administrerende myndigheder, således at der ikke opstår unødigt tvivl om, hvorvidt der skal betales gebyr for en navneændring.

Gebyrfritagelse forudsætter således, at der ansøges om navneændring i nær tilknytning til vielsen. Således er alene navneændringer foretaget i en vis tidsmæssig tilknytning til bryllupsdagen fritaget for gebyr.

Det foreslås således – navnlig af hensyn til personer, der vælger at indgå ægteskab i udlandet – at navneændring, der sker i forbindelse med en vielse, kan ske gebyrfrit, hvis ansøgningen er indgivet inden 3 måneder efter vielsen.

Ansøgning om navneændring i forbindelse med indgåelse af registreret partnerskab vil tillige være gebyrfri.

Det foreslås endvidere, at der kan ske gebyrfri navneændringer for børn, hvis det følger af forældrenes navneændringer.

Søger forældre navneændring, og søges der enten samtidig eller senere om navneændring for barnet, der er en følge af forældrens navneændring, vil barnets navneændring være fritaget for gebyr, uanset om navneændringen for forælderen/forældrene er pålagt gebyr.

Om afgrænsningen henvises endvidere til de specielle bemærkninger til forslaget § 1.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser

3.1. Administrativ model

Navneændringer udføres, alt efter borgernes bopæl og karakteren af navneændringen, ved enten Folkekirkens ministerialbogsførere, de anerkendte trossamfunds ministerialbogsførere, for personer, der er fødselsregistreret i Sønderjylland, personregisterføreren i kommunen og i statsforvaltningerne. For at forenkle sagsgangen i forhold til borgerne er der med den nye navnelov indført ”en indgang” for ansøgninger om navneændringer, således at ansøgningen indgives til ministerialbogsføreren/personregisterføreren, der enten selv behandler sagen eller videresender denne til statsforvaltningen.

I alt er der ca. 1.400 ekspeditionssteder, hvor der hverken er tekniske og/eller personalemæssige ressourcer til håndtering af betalinger og/eller administration heraf. Navnlig med det fokus er den administrative model udformet således, at den er enkel at etablere og administrere.

Den foreslåede ordning baseres på, at gebyret for en navneændring skal være betalt senest samtidig med, at ansøgningen indgives, og at gebyret dermed betales for selve sagsbehandlingen og ikke tilbagebetales i de tilfælde, hvor en ansøgning afslås.

Da antallet af klagesager er meget begrænset, opkræves der ikke særskilt gebyr for klagesager. Klagesagsbehandlingen indgår i de beregninger af omkostningerne ved behandling af en navneændringssag, der ligger til grund for gebyrets størrelse.

På den baggrund foreslås det, at gebyret betales på en af følgende to måder:

Hvis ansøgningen indgives på papir, skal indbetaling ske i bank eller på posthus, og kvittering for betalingen skal vedlægges ansøgningen.

Hvis ansøgningen indgives elektronisk, skal betaling ske elektronisk som en del af udfyldelsen af ansøgningen. Fra foråret 2007 ibrugtages en elektronisk selvbetjeningsløsning, hvor borgeren med digital signatur kan sende ansøgningen direkte via internettet til ministerialbogsføreren/personregisterføreren.

Kontonummer til brug for indbetaling af gebyret vil fremgå af ansøgningsskemaet om navneændring.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender vil udfærdige nærmere retningslinier i administrative forskrifter.

3.2. Omkostninger ved navneændring

Gebyret fastsættes til 430 kr. det første år. Udgifter er opgjort på baggrund af skønnet tidsforbrug, IT udgifter, etablering af betalingssystem samt udgift til klagesagsbehandling. Der forventes et indtægtsniveau på årsbasis på ca. 15 mio. kr. forudsat ca. 60.000 navneændringer, hvoraf de 35.000 forventes gebyrbelagt. Gebyrindtægten er usikker. Dels har omfanget af navneændringer endnu ikke fundet et stabilt niveau efter navnelovens liberalisering af mulighederne, dels er adfærdsændringen ved et gebyr usikker.

Til brug for vurderingen af udgifterne ved en navneændring har Kirkeministeriet oplyst, at der går et tidsforbrug på knap 38 minutter i gennemsnit til behandling af en navneansøgning. Inklusiv et tillæg til husleje og lignende udgør udgiften til den direkte sagsbehandling pr. navneændring 236 kr. Kirkeministeriet har opgjort udgiften til IT (herunder den elektroniske kirkebog, arbejdspladser og programmer) pr. navneændring til knap 188 kr., samt skønnet udgiften til etablering af et elektronisk betalingsystem, herunder transaktionsafgiften til knap 1 kr. pr. navneændring. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har opgjort udgiften til klagesagsbehandling fordelt på alle ansøgninger om navneændringer til ca. 7 kr. pr. navneændring.

Gebynet reguleres årligt med løn og prisudviklingen. Til brug for en vurdering af ændringer i øvrigt i det omkostningsbaserede gebyr fremsender Kirkeministeriet en gang årligt en opgørelse over de realiserede og de forventede udgifter til administration, der indgår ved fastsættelsen af gebyret. Ændringer ud over de ændringer, der følger af pris- og lønudviklingen for det omkostningsbaserede gebyr, reguleres ved lov.

3.3. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

4. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Lovforslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Den romersk-katolske Kirke, Det mosaiske trossamfund, Den reformerte menighed i Fredericia, Den franske-reformerte menighed i København, Den tysk-reformerte menighed i København, Det metodistiske trossamfund, Baptistkirken i Danmark, Den ortodokse russiske kirkes menighed i København, Den norske menighed ved Kong Haakon kirken i København, Svenska Gustafs församlingen i København, Den til St. Alban's English Church i København hørende menighed, Familieretsadvokaternes Forening, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Advokatsamfundets Privatretsudvalg, Den Danske Præsteforening, Danmarks Kordegneforening, Personregisterførerne i Sønderjylland, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Domstolsstyrelsen, Rigspolitechefen, Kirkeministeriet, Finansministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Der forventes en indtægt fra gebyr på ca. 15 mio. kr. på helårsbasis, og ca. halvdelen i 2007, med ikrafttræden 1. juli 2007.	
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner		Administrationen er søgt minimeret med forslaget om, at der betales gebyr ved ansøgning. Hermed undgås administration i forbindelse med opkrævning, eventuelt restanceinddrivelse og tilbagebetaling.
Økonomiske konsekvenser for erhvervsli-	Ingen	Ingen

vet		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Der etableres en elektronisk løsning for betaling af gebyr for borgere, der ansøger om navneændring elektronisk.	Gebyr skal indbetales senest samtidig med ansøgning om navneændring.
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 25 a)

Det foreslås i *stk. 1*, at der ved ansøgning om navneændringer betales et gebyr på 430 kr. Gebyret reguleres årligt den 1. januar med løn- og prisudviklingen. Ændringer i gebyret som følge af reguleringen med pris- og lønudviklingen sker i bekendtgørelse. Gebyret er fastsat ud fra kalkulation af omkostningerne ved at foretage en navneændring hos ministerialbogsførerne. Der er forudsat tilsvarende udgift ved navneændringer, der foretages af personregisterførere, de anerkendte trossamfund og statsforvaltningerne. Der er ved vurderingen af udgifterne foretaget skøn over tidsforbrug, udgiften til arbejds løn og øvrige driftsudgifter, udgiften til systemunderstøttelse, samt udgiften til klagesagsbehandling. Der foretages en gang årligt en vurdering af udgifterne med henblik på en eventuel justering af gebyret, således at gebyret løbende tilpasses udviklingen i omkostningerne.

Efter *stk. 2* betales der ikke gebyr ved ansøgning om navneændring, der sker i forbindelse med en vielse, hvis ansøgningen er indgivet inden 3 måneder efter vielsen, eller for 0-17 årige børn som følge af forældrenes navneændring.

Alle andre navneændringer er pålagt gebyr.

Dette gælder for eksempel også navneændringer, hvor en person i forbindelse med samlivsophævelse og skilsmisse ønsker at genantage et tidligere båret navn.

Efter navnelovens § 5, stk. 2 og § 11, stk. 1, nr. 7 kan ugifte samlevende, såfremt nogle nærmere betingelser er opfyldt, tage hinandens mellem- og efternavne. Ansøges der om navneændring for ugifte samlevende, vil ansøgningen således være pålagt et gebyr.

I forhold til navneændringer i forbindelse med vielse foreslås dette udmøntet ved en tidsmæssig afgrænsning af de navneændringer, der kan foretages gebyrfrit. Således er det i bestemmelsen foreslået, at alene ansøgninger om navneændring, der indgives samtidig med eller senest 3 måneder efter vielsen, skal være gebyrfrie.

Det må antages, at langt de fleste, som ønsker en navneændring i forbindelse med en vielse, ønsker navneændringen gennemført samtidig med vielsen. Fristen på 3 måneder imødekommer imidlertid det behov for navneændring, som navnlig opstår i forbindelse med, at personer med domicil i Danmark indgår ægteskab i udlandet.

Personer med domicil i Danmark, der indgår ægteskab i udlandet, skal således have samme mulighed for at få foretaget en navneændring gebyrfrit, som personer, der indgår ægteskab i Danmark.

Som dokumentation for ægteskabets indgåelse og datoen herfor fremlægges vielsesattest. Såfremt ministerialbogsføreren/personregisterføreren er i tvivl om dokumentet, herunder dets ægthed, kan der foretages opslag i CPR for at konstatere, om vielsen er registreret der. Er vielsen registreret, lægges oplysningerne i CPR umiddelbart til grund. Såfremt vielsen ikke er registreret i CPR, tager ministerialbogsføreren/personregisterføreren stilling til, om dokumentet kan danne grundlag for den ønskede navneændring. I tvivlstilfælde kan dokumentet forelægges for statsforvaltningen.

Samtlige navneændringer, der ønskes foretaget i forbindelse med en vielse, vil være gebyrfrie. Således vil det også være muligt at antage eksempelvis sin oldefars efternavn gebyrfrit, så længe det sker i forbindelse med vielsen, og den tidsmæssige afgrænsning er opfyldt. Det ligger dog implicit i ordningen, at der gennem navneændringen skabes en form for navnefællesskab mellem ægtefællerne. Disse vil således ikke gebyrfrit kunne beholde hver deres mellem- eller efternavne og alene skifte et fornavn.

Derimod kræves det, at der er samtidighed i forhold til ansøgning om de navneændringer, der ønskes foretaget gebyrfrit i forbindelse med vielsen. Det vil således ikke være muligt at få gennemført først én navneændring i forbindelse med vielsen, og så efterfølgende, men inden for 3 måneders fristen, at få foretaget endnu en gebyrfri navneændring. Har Peter Jensen i forbindelse med vielsen til Susanne Borg antaget navnet Borg som efternavn gebyrfrit, vil hans ansøgning til ministerialbogsføreren/personregisterføreren 2 måneder efter vielsen om genantagelse af navnet Jensen som efternavn være pålagt et gebyr.

I forhold til navneændringer for børn, der følger forældrenes navneændring, er det foreslået, at 0-17 årige børns navneændringer som følge af forældrenes navneændring er gebyrfrie.

Som eksempel kan nævnes en forælder, der ønsker at antage sin nye samlevers navn, og hvor der samtidig søges om, at barnet tillige skal have navnet. I dette tilfælde er barnets navneændring, såfremt den efter navnelovens regler i øvrigt kan gennemføres, fritaget for gebyr.

Såfremt forælderen på et senere tidspunkt end gennemførelsen af egen navneændring søger om, at barnets navn tillige ændres, eksempelvis hvis navneændringen i første omgang er afslået på grund af den anden af forældrenes protest, vil barnets navneændring, såfremt den kan foretages, fortsat være gebyrfri. Dette vil dog forudsætte, at barnets navneændring er en følge af forældrenes/forælderens navneændring - at der således er et vist navnefællesskab. Som eksempel kan nævnes en forælder, der først har antaget sin samlevers efternavn som efternavn og efterfølgende søger om, at barnet tillige skal have samleverens (og nu også forælderens) efternavn. Denne navneændring er gebyrfri. Søges i stedet om, at barnet skal have samleverens (og nu også forælderens) efternavn som mellemnavn, vil denne navneændring også være gebyrfri.

I forbindelse med ikrafttrædelse af den nye navnelov blev der oprettet en ny brugerportal »www.personregistrering.dk«, hvor borgerne blandt andet kan hente, eller elektronisk udfylde, et ansøgningsskema om navneændring. I modsætning til det ansøgningsskema, der blev anvendt under den tidligere navnelov, skal der nu udfyldes et ansøgningsskema pr. ansøger, uanset om der eksempelvis er tale om to ægtefæller eller en familie, der ønsker at foretage samme navneændring.

Ved modtagelse af ansøgning om navneændring skal det således konstateres, om navneændring søges foretaget for flere personer, og for hver af ansøgerne skal der foreligge et ansøgningsskema. Såfremt flere personer søger om den samme navneændring, skal der efter *stk. 3* betales gebyr for hver af ansøgerne. Søger to søskende over 18 år således om navneændring til eksempelvis deres mormors efternavn skal hver søskende betale et gebyr.

I praksis må det dog antages, at der i langt de fleste tilfælde, hvor flere personer søger om samme navneændring, er tale om personer, der har en sådan slægtsmæssig eller anden tilknytning til hinanden, at der kun skal betales ét gebyr. Således skal der efter *stk. 3* kun betales ét gebyr for ansøgninger, hvor navneændringen omfatter ægtefæller og ugifte samlevende, to eller flere mindreårige søskende og plejebørn, og hvor navneændringen ikke er gebyrfri efter *stk. 2*. Begrebet søskende omfatter i denne sammenhæng også halvsøskende.

Efter forslaget til *stk. 4* fastsætter ministeren for familie- og forbrugeranliggender nærmere regler om gebyret.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, afsnit 3.2., forventes det, at tidsforbruget til ekspedition af en navneændringssag kan nedsættes i forbindelse med, at der i foråret 2007 ibrugtages en elektronisk selvbetjeningsløsning. Dette indgår i beregningen af det foreslåede gebyr på 430 kr.

Til nr. 2

Som et led i kommunalreformen er de 15 statsamter og Københavns Overpræsidium fra den 1. januar 2007 slået sammen til 5 statsforvaltninger, der varetager statsamternes hidtidige opgaver på navneområdet. Det foreslås, at lovens ordlyd ændres i overensstemmelse hermed.